

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Пояснення до демонстраційного варіанта контрольних вимірювальних матеріалів єдиного державного екзамену 2018 року з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

При ознайомленні з демонстраційним варіантом контрольних вимірювальних матеріалів (КВМ) ЄДЕ 2018 р. з української мови необхідно враховувати, що завдання, які містяться в ньому, не відображають всіх елементів змісту, які будуть перевірятися за допомогою варіантів КВМ 2018 року. Повний перелік елементів змісту, які можуть контролюватися на єдиному державному екзамені 2018 р., наведено в кодифікаторі елементів змісту і вимог до рівня підготовки випускників організацій загальної освіти для єдиного державного екзамену 2018 р. з української мови.

Призначення демонстраційного варіанта полягає в тому, щоб надати можливість будь-якому учаснику ЄДЕ і широкій громадськості скласти уявлення про структуру майбутніх варіантів КВМ, кількості завдань в тесті, про їх форму, рівень складності. Наведені критерії оцінки виконання завдань з розгорнутою відповіддю, що ввійшли в даний варіант, дають уявлення про вимоги до повноти і правильності запису розгорнутої відповіді.

Ці відомості дозволять випускникам виробити стратегію підготовки до ЄДЕ.

Демонстраційний варіант
контрольних вимірювальних матеріалів
єдиного державного екзамену 2018 року
з української мови

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 25 завдань. Частина 1 містить 24 завдання, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

	А	Б	В	Г	Д
г:	5	2	6	1	3

7 5 2 6 1 3

г: РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ.

9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Бланк

г: 1 2 4

14 1 2 4

Відповідь:

Відповідь:

Відповідь:

Завдання 25 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишуть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) У Стародавній Греції сільське господарство було основним джерелом існування людини. (2) <...> міські жителі часто мали господарство за межами міста і користувалися тим, що воно давало. (3) При цьому рельєф Греції не сприяв сільському господарству: приблизно три чверті території займали гори і ділянки, малоприсадибні для землеробства.

1. Укажіть два речення, в яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Приблизно три чверті території Стародавньої Греції займали гори і ділянки, малоприсадибні для землеробства.

2) Сільське господарство, незважаючи на те, що рельєф не сприяв розвитку землеробства, було основним джерелом існування людини в Стародавній Греції.

3) У Стародавній Греції міські жителі часто користувалися плодами сільськогосподарської діяльності.

4) Основним джерелом існування людини в Стародавній Греції було сільське господарство, незважаючи на те, що рельєф був несприятливий для землеробства.

5) Основним джерелом існування міських жителів Стародавньої Греції було сільське господарство.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в другому (2) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

І хоча

Якщо

Навіть

Як раз

Лише б

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, в якій наводяться значення слова **ДЖЕРЕЛО**. Визначте значення, в якому це слово вживається у першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Джерело, -а, с.

1. Потік води, що утворюється внаслідок виходу підземних вод на поверхню землі.

2. *чого, перен.* Те, що дає початок чому-небудь, звідки постає, черпається щось; основа чого-небудь; вихідне начало. *Джерело науки.*

3. Про того або те, від кого або звідки довідуються про що-небудь.

4. спец. Писемна пам'ятка, документ, на основі якого будується наукове дослідження. *Звернутися до джерел.*

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

вченнЯ

Олень

громАдський

читАння

нестИ

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

В народі прополіс давно вважають ЕФЕКТНИМ засобом для видалення мозолів.

Доброзичлива УСМІШКА не сходила з вуст нашого привітного дядька весь день.

Залишившись з Шевченком віч-на-віч, Герн попросив поета прочитати йому ті вірші, за які його ЗАСУДИЛИ.

ЗБІРКА «З вершин і низин» (1887) – видатне явище в українській дожовтневій поезії.

Це була ЗВИЧАЙНА сільська хата, від печі віяло мирним і лагідним теплом.

Відповідь: _____.

6. В одному з наведених нижче сполучень слів помилково узгоджено числівник з іменником. Виправте помилку і запишіть словосполучення правильно.

троє дверей

одні двері

сто один столів

півтора місяця

одна друга торта

Відповідь: _____.

7. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильна побудова речень із дієприслівниковими зворотами	1) Закуплено білу тюль.
Б) неправильна форма іменника	2) Ви дієте всупереч наших пропозицій.
В) неправильне введення форми вищого ступеня порівняння	3) Рано встало золоте сонечко.
Г) порушення норм керування	4) Голова без розуму, як ліхтарик без свічки.
Д) неправильна конструкція з парними сполучниками	5) Ще недавно кущ горобини зеленів різьбленим листом.
	6) Слово – найтонше доторкання до серця.
	7) Майстри не лише створюють з лози кошики, а й меблі.
	8) Наші умови вигідніші ваших.
	9) Приїхавши до школи, письменника вітали школярі.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8. Визначте слово, у якому можливе чергування голосного звука. Випишіть це слово.

- ворота
- зелень
- шерсть
- творення
- дерево

Відповідь: _____.

9. Визначте рядок, в якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

- дж..рельний, тр..вога
- дон..чка, ч..тач
- т..мніти, в..ресень
- л..гкий, вул...чка
- бл..щати, м..реживо

Відповідь: _____.

10. Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

- прияз..нь
- т..мянний
- зачіс..ці
- сторін..ці
- вічніс..ть

Відповідь: _____.

11. Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

- міжгір..я
- в..їхати
- багр..яний
- пір..їна
- зарум..янити

Відповідь: _____.

12. Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Сам (НЕ)ЗЧУВСЬ, як зародилось, зазоріло кохання.

Давній біль (НЕ)ПРИПАВ порохом забуття.

Від глибоких протитанкових ровів (НЕ)ЗАЛИШИЛОСЯ й сліду.

У нас немає дому, який у грізні роки Великої Вітчизняної війни (НЕ)ДАВ би країні воїна.

Ледь-ледь ворухать вусиками колоски і наче перешіптуються про те, щоб (НЕ)ЗРОНИТИ на землю жодної зернини.

Відповідь: _____.

13. Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть риску і випишіть ці два слова.

на/світанку, по/нашому

раз/у/раз, по/перше

далеко/далеко, ані/скільки

з/верху, пів/години

поза/вчора, прем'єр/міністр

Відповідь: _____.

14. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Рушники з вишитими зображе(1)ями голубів, півнів, коней, хрестиків були своєрідними оберегами, що захищали людину від злих сил. Вагоме значе(2)я мала й кольорова символіка: червоний – любов, жага, світло, чорний – смуток, нещастя, горе, зеле(3)ий – весна, життя.

Відповідь: _____.

15. Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Люті морози скували землю прикрили її снігом.

2) Олесь згарячу ніяково посміхнувся поторкав мокрою рукавичкою тверду гулю під оком і ковзаючись побрів до школи.

3) Від золотистих шапок дубів від жовтого листу випромінювалось тихе сяйво.

4) Ротний припав до гриви коня і круто злетів на гребінь темної хвилі.

5) Мабуть уночі пронеслася буря з дощем вихром столочила нескошений хліб порвала телефонні дроти.

Відповідь: _____.

16. Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

А лопухи (1) почувши холодок (2) настовбурчилися (3) і тихо зарипіли (4) випростовуючись.

Відповідь: _____.

17. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Слово (1) моя ти єдина (2) зброє (3) ми не повинні загинуть з тобою.

Відповідь: _____.

18. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Хто любить батька (1) матір (2) і родину (3) той нелюдом не стане (4) й на хвилину.

Відповідь: _____.

19. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Бува (1) навчають хлопчаків зелених (2) коли в життя виводять із осель (3) що справжнє щастя (4) то синиця в жмені...

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 20-25.

1) У кожного, як стверджує одна романтична сага, є два береги – од якого людина одпливає і до якого має неодмінно причалити. 2) На цій довгій дорозі зустрічається чимало інших, не менш значних. 3) Серед таких – берег надії, берег юності, берег любові. 4) І все ж, хоч би де зупинялася людина на цих почасті нетривких і мінливих берегах-пристанцях, їй неодмінно світитиме далеким вогником, оповитим щемним і невситливим спогадом отой найперший – Берег Дитинства. 5) Не сходить з пам'яті один випадок. 6) У наше село приїхав давній його мешканець. 7) Так трапилося, що він не за власним бажанням змушений був виїхати в молодості на Далекий Схід, а згодом оселитися там, завести родину. 8) Потім війна, тяжкі повоєнні літа, і йому ніяк не випадало навістити землю, де, як кажуть у народі, закопаний його пуп. 9) Та, проте, увесь цей час він жив надією, що таки побуває на березі свого дитинства. 10) І тільки на схилі літ приїхав у село. 11) Чоловікові перетягло за сьомий десяток. 12) Разом з ним був син та двоє онуків. 13) Зі станції поїхали прямо на Горбатенкове печище. 14) «То дарма, – одказував гість, – що вже немає хати, але є земля, де вона стояла і де босоніж вибігав своє дитинство та юність. Одвезіть мене насамперед на батькове подвір'я...» 15) Не дочекавшись, поки зупиняться коні, старий силувано почав злазити з воза. 16) Підпираючись посохом, він дрібкуватими кроками почав на подвір'я, зняв капелюха і довго стояв у зажурі. 17) Старші односельці стояли осторонь, перекидаючись співчутливими діалогами: «А тягне-таки людину в рідні краї. Бачите, скільки тої жалоби, що на старість літ ген звідки приїхав!» 18) Тиждень гостював Горбатенко в селі і увесь час ходив на печище, а коли зібрався від'їздити, сказав, не приховуючи сліз: «Тепер уже не страшно й помирати!» 19) Земля дитинства, стежки ранньої юності... 20) Кому не снилися вони в далеких мандрах, хто не відчував їхнього поклику, чия чутлива душа не прагла повернутися на схилі літ у чарівну казку дитинства? 21) Усе, як сказав один з філософів, скороминуще на цьому світі. 22) Але чи так уже й все – пам'ять, якщо вона не полишає людину, не робить її забудькуватою, неодмінно житиме отим далеким спогадом дитинства. (За В. Скуратівським)

20. Які з висловлювань відповідають змісту тексту?

Укажіть номери відповідей.

- 1) Кожна людина, де б вона не була, неодмінно причалить до Берега Дитинства.
- 2) Мешканець нашого села не за власним бажанням виїхав на Далекий Схід.

- 3) Мешканець нашого села повернувся з Далекого Сходу, щоб зустрітися зі своїми рідними та близькими.
 4) Чоловік, разом з сином та онуками, приїхав у село, щоб в останнє побачити рідну домівку.
 5) Чоловік весь час жив надією, що рано чи пізно побуває на своїй рідній землі.

Відповідь: _____.

21. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) У реченнях 1-4 подано роздум.
 2) Речення 5-18 містить розповідь.
 3) Тип тексту – розповідь з елементами роздуму.
 4) Речення 19-20 містить опис.
 5) Речення 21-22 містить розповідь.

Відповідь: _____.

22. З першого речення випишіть антоніми.

Відповідь: _____.

23. Серед речень 5-8 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою прийменника та присвійного займенника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеною на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 20-23. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

24. «Автор тексту нагадує читачам про важливі цінності в житті кожної людини. За допомогою синтаксичних засобів виразності (А)_____ (речення 14, 17, 18), (Б)_____ (речення 20) та таких тропів, як (В)_____ (*чарівна казка дитинства* з 20 речення), (Г)_____ (*світитиме Берез Дитинства* з 4 речення) показано безмежну любов людини до рідного краю».

- 1) епітет
 2) порівняння
 3) метафора
 4) оксиморон
 5) пряма мова
 6) питальне речення
 7) складні речення
 8) другорядні члени речення
 9) антоніми

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

25. Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два прикладиллюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.